

Nicesima quinta Cella

Nicesimā quintam cellam discipul⁹ ingrediētes:
 In eius vidit primo latere multos pphetas/
 vnam honestam virginem manu crucem tenē-
 tem. ⁊ aplōs depictos/vnū inspicientes libru⁹
 qui medius iacnit. ⁊ ex ore ipsoꝝ par lucēs ra-
 dius erucit. In secundo latere vidit angelos
 tubas in manibus tenentes. q̄bus carte appense p̄tinebāt scrip-
 tum hoc. **Surgite mortui venite ad iudiciū/ ⁊ ad eoꝝ somituz**
 multos vidit nudos surgentes. In tercio latere vidit christum
 sicut in iride sedentem/in forma hūnānitatis radiāris siue glori-
 cate/cum signis acerbe passionis. sicut vniuersorum iudicem/cū
 quo multi sancti iūgebant. In quarto latere vdit mirabilissimū
 quasi totum mūdum contra peccatores agentem: Visis sobrijs
 dispōit⁹ anīarum primo sepataꝝ/corpoꝝqꝫ postea. **Nunc** de
 clarare p̄gruit de reuñione vtriusqꝫ scz anime cū corpe/que qui-
 dem fiet in vniuersali iudicio. de quo p̄ns cella docet

¶ **Primū latus** ¶ In primo inquit instructor habes la-
 tere. qualē huius iudiciij vniuersalis habebitur veritas ex scrip-
 tura pphetica. que p pphetas ibi designat. **Scōo** euangelica:
 que signat per pulchrā virginem manu crucem tenentem. **Ter-**
cio apostolica que signatur per aplōs. qui omnes suis scriptis q̄
 p librum p̄iacentem designat docent. **Et** lucēs radius designat
 resurrectionem futurā. **Primo** igitur pphetica malachie t̄cio.
Accedā ad vos in iudicio/glō. qz xps veniet ad iudiciū. ⁊ ero
 testis velox. **Glō** quia illud iudiciū in breui expediet. **Et** da-
 nid p̄s⁹ xlix⁹. **Deus** manifeste veniet/de⁹ noster ⁊ non silebit.
 deus manifeste veniet. **Glō** Augustini. ad iudiciū generale
 vt iudicet. qui in terris occulte prius venit vt indicaret/occulte
 venit. qui infirm⁹ in carne apparuit. **Erat** glorie species in diui-
 nitate scz hec latebat in hūnitate. **Deus** inquā noster scz xp̄iaōꝝ
 qui verus deus est veniet/ipse veniet non enim est deus q̄ n̄ est
 noster deus. **Et** non silebit a iudicio ⁊ vindcā. **Siluit** in primo
 aduentu. quia os suum non apernit. sed tanq̄ agn⁹ coram toi⁹

de se obmutuit. act. viij. z ysa. liij. nec se vindicauit. Silet mō
 a iudicio occult^o in celō non exercens irā. sed expectans pñiam
 Tamen non tacet omnino nec cessat monere flagello. Ex euan?
 insup iohānis viij. Multa inquit habeo de vobis loquēz iudi-
 care. scdm Aug^o tñū iudiciū futurū dicit Sequit^r. Sz qui mi-
 sit me verax est. Crisof. Hoc dicit vt nō estimet tot audiens/ex
 imbecillitate non punit/aut quia eoz cogitationes z contumeli-
 as non nouit. Sed quia primo missus non vt iudicaret mūdum
 sz vt saluaret z loqueret^r que sunt ad salutem. Et iohis xij. Ne
 scdm Crisof. ex miscōia in primo aduentu exhibita. pigriores
 efficiamur. in quo nō venit iudicare sed saluare. subdit de terri-
 bili iudicio dei. Qui spernit me z non accipit verba mea. habet
 qui iudicet eum. Sermo quem locutus sum: ille iudicabit eū in
 nouissimo die. Sup quo Crisof. D. d. Non sum cā pōitōis
 eius qui verba mea spernit. Verba enim que mō locut^o sum i or-
 dine stabūt accusatoris/ōem tollentia excusationē. Et Aug^o ē.
 non dicit Ego non iudico eū in nouissimo die. hoc esset contra-
 rium illi sñie. Pater omne iudiciū dedit filio. Patris manifesta-
 uit seipsum in nouissimo die iudicaturū. cū diceret. Sermo quē
 locutus sum. Aplica pterea paulus ad rōs scōo Loquens ptra
 abirentem diuina mīa z patiā in pñti. pbat iudiciū futurū di-
 cens. Scdm duriciā tuā. j. mētis pñtiā in pñti malo, z cor
 impenitens. glō. de malo pñtito. thesaurifas tibi. j. accumulas
 tibi penā. Et dicit thesaurizari. quia adhuc abscondita est. sed in
 futuro manifestabit scz in die ire. j. in die qua dñs iratū se oñdet
 vel tanq̃ iratum. In die inquit. quia tunc oñia manifesta erūt
 z reuelationes iusti iudicij dei. in quo omnia reuelabūtur. ape-
 rientur ij. libri. vt est danielis septimo. Futurū etiam esse fina-
 le iudiciū mūdi in quo christus venturus est iudicare viuos z
 mortuos z pccōres. articulus est sñdei. vt pater i cimbalo. Vñ
 et necessarium ad salutem. Hoc etiā asserunt sybillini vsus scōz
 beatum Augustinū in libro xviij. de ciuitate di vbi refert xxxv
 vsus sybille. de finali iudicio plene agentes. scz iudicij signum.
 tellus sudore madescit. E celo rex adueniet per secula futurus.

Scilicet in carne pntem vt iudicet orbem. Unde deum cernent incredul' atq; fidelis. Sic anime cū carne aderūt quas iudicat ipse x. ¶ Quis finalis iudicij rōnem assignant theologi hanc fore. vt quem admodū manifestata est mūdo dei potentia in creatione rerum/sapientia in gubernatione mūdi. miā & clementia in incarnatione & iustificatione impioꝝ. Ita etiam manifestet mūdo iusticia dei. Hoc enim maxime p̄mendabilē reddit p̄ncipem & iudicem & quemlibet vñ sapientie p̄mo Diligite iusticiam qui iudicatis terrā. Hec autem iusticia dei nūc nobis est valde occulta. Nam cum iustia dei dictet malos debere dep̄mi & puniri. bonos at̄ exaltari & p̄miari. Videm' autem vt plurimū impioꝝ & flagicioſos regnare in mūdo/diuites esse/honoriſ habū dare: Ecōtra scōs viros dei iei. p̄secutōes pati. pauperes esse/innocēter interemi. Quis enim in morte iniqui p̄miant sine dubio in alio scō/z iusti p̄mia eterna recipiunt. Hoc tamen non cōstat nisi ipsis recipientib' qui id meruerūt. nō aut̄ his potissime qui v̄sant in mūdo. Insup tūc in morte si recipiēt mali penam in aiā solum: sicut eōtra iusti glām. nōn autem quo ad corp' cum incineret. & tamen coopatum est corp' anime ad bonū & malum. vt ergo pateat omnib' q' p̄nceps & rex omnū scōꝝ deus iustissime mūdū gubernauerit /z retribuatur omnib' scōm ea que gesserūt in corpe p̄mūz vel supplicium. & integraliter quo ad aiām & quo ad corpus. Ideo necessarium est esse futurū iudicium in fine mūdi. in quo omnes de omnib' corā omnib' angelis & hōib' a deo iudicabūt. ¶ Secūdū latius ¶ Quo ad secūdum latius sciendū q' citatio erit ad futurū iudicium. Iuxta p̄s testimoniū p̄s' lxx. Ecce dabit voci sue vocēz v̄tutis/date glām deo. Ecce. glō. qui ascendit dabit in iudicio voci sue scilz voci tube vocem virtutis .j. efficaciam resuscitādi omnes mortuos. Iheronim'. Siue comedam siue bibam siue aliquid aliud faciam. semper meis videtur insonare aurib' illa terribilis tuba. surgite mortui venite ad iudicium De hac voce apls prima ad tessal' quarto Ipse domin' in iussu in voce archangeli/z in tuba dei descendet d' celo. & mortui qui in christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui viuim' qui relinquimur

simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera. et sic semp cū domino erim⁹. **De** quidditate huius vocis dicit beatus thomas in quarto dis. xliij. q. cum cām effectui oporteat aliquo mō coniūgi. quia mouens ⁊ motum. faciens ⁊ factum / sunt simul. vt dicit quarto phisicor. **Et** christus resurgens sit cā nostre resurrectionis vniuoca. oportet q. in resurrectione corpm pī aliquo signo corpali dato xps resurgens operi. **Quod** quidem signū vt quidā dicūt erit ad lrām vox christi resurrectionē impāris. sicut impanit mari ⁊ cessauit tempestas. **Mat viij.** Quidā vero dicūt q. hoc signum nihil aliud erit. q. ipsa pntatio euīdes filij dei in mūdo. de qua dr marhei xxiij. Sicut fulgur qd venit ab oriente ⁊ apparet vsq. ad occidentem. Ita erit aduentus filij hominis. **Et** innuntiat auctoritati beati Gregorij dicētis / q. tubam sonare nihil aliud est in mūdo q. iudicem suū mūdo demōstrare. **Et** scdm hoc ipsa apparitio filij dei vox eius dicit. quia ei apparenti obediēt natura ad corpm humanorum repatione sicut imperanti. vnde in iussu venit. vt dicitur in illa auctoritate prima testal. iij. **Et** sic eius apparitio in quantum habet vim cuiusdam imperij eius vox dicitur. **Tur** enim scdm apostolum illa vox dicatur tuba vel clamor in euangelio. **Dicendum** scdm eūdem beatum thōm vbi supra q. vel propter euidentiam. vt dicit magister in quarto. vel ppter puenētiam ad tube vsuz. qui erat in veteri testamento. **Nam** tuba cōgregabatur ad consiliū pmouebant ad prelium. ⁊ vocabāt ad festum. patet lib. numeri. qn dñs pcepit fieri duas tubas argenteas / sic in finali iudicio resurgentes cōgregant ad consiliū iudicij. **Mat xxv.** Cum venerit filius hominis. congregabūt añ eum omēs gentes. **Secundo** cōgregabūt ad plū / quo orbis terraz pugnabit ptra ī sensatos. ⁊ armabit deus creaturam ad vltiōz inimicor. **Sap v.** **Et** q. debet frequēt pdicari publice. iō dr ciuilibz pdicatori illud ysa. lvij. **Clama** ne cesses. quasi tuba exalta vocē tuam. **Ter.** tuba illa vocant ad festū eterne solēnitatis. **Non** omnes sed electi. vt sicut domin⁹ ascendit in voce tube. scdm ps. am. **Ascendit** deus in iubilo et dominus in voce tube. **Ira** descen-

det et veniet ad iudicium **I**uxta vbum angeli vt est aci primo.
 q sic veniet quemadmodu assumpt^o est a vobis in celum. **E**t si
 forma sacramentoz habet vtutem sanctificandi i ministraliu. nō
 ex hoc q audiū: sed ex hoc q pferunt. **I**ta illa vox quicquid
 sit habebit efficaciam ministralem ad resuscitandū. non ex hoc
 q sentitur sed ex hoc q pferi. **V**ox archangeli dicitur qz scdm
 thomā vbi supra. iuxta b. **A**ugusti^m in 3° de trinitate **C**orpora
 crassiora et inferiora p subtilia et potentiora quodā ordine regū
 tur **I**ta omnia corpa regū a deo p spūm rōnalem **Q**uod etiā
 beatus gregori^o tangit quarto dyalogi. vñ in omnib⁹ que corpa
 liter a deo fiunt vtitur deus ministerio angeloz. **I**ta etiā in re
 surrectione vli. quod ptinet ad trasmutatiōem corpm. sed col
 lectio cinerū et eoz ppacio necessaria est ad repationem huma
 noz corpm. inde homo deus in resurrectione illa vtetur minis
 terio angeloz **S**ed anima sicut immediate creata a deo est. ita
 immediate a deo corpori reuinetur sine aliqua opatione ange
 loz. **S**imiliter et gloriā corpi deus ipse faciet absqz ministe
 rio angeloz. sicut aiām immediate glorificat **E**t istud ministe
 rium angeloz scilz in collectione cinerū et preparatione dicitur
 vox archangeli scdm vnam expōnem in lra **E**t quia ministeriū
 illud erit principaliter vni^o archangeli scilz mychael ecclē princi
 pis sicut olim synagoge. **D**an. xij. **I**deo dicitur vox archangeli. sz
 quia hoc ipse agit ex influentia vtutum et alioz superiorum or
 dinū **I**deo quod ipse dicitur facere. quodammodo facient et
 ordines superiores **S**imiliter et inferiores angeli coopabūtur
 mychaeli circa resurrectionem singuloz. quozum custodie fue
 runt deputati. **E**t sic vox illa dici potest et vnus et plurimoz
 angelozum. **H**anc vocem qui in monumentis sunt audient/ vñ
 qua die vel hora nemo scit. neqz angeli dei. neqz filius hominis
 sed sol⁹ pater. **M**athei vicesimo quarto. **N**escit filius homia
 scdm **A**ugusti^m. quia nescire nos facit vel quia nescit nobis re
 uelandum. **S**cit enim ipse in quantum homo hōrā et punctum
 finalis iudicij. sz nō tali mō q istud habeat nobis manifestare aū
 temp⁹ suū **N**ō oēs hmōi vox vel citatio extendet. quia omēs
 morient⁹ et a morte resurgēt ppter tria **P**rimo quia magis h^o

morte resurgent propter tria. **P**rimo quia magis h^o cōcordat
diuine iusticie. que humanā naturam p pccō primi parētis dā
nauit. vt omnes qui pactum nature ab eo originem ducerēt: in/
fectionem peccati originalis cōtraherent/ z per pñs debitores
mortis fierent. **S**ecūdo quia magis concordat hoc diuine scrip/
ture/ que omniū futuram resurrectionem pōicat. **R**esurrectio
autem non est nisi eius qđ prius cecidit z dissolutum est. vt dic^r
damascēn. **T**ercio quia etiam magi concordat ordinī nature. in
quo inuenim^r qđ illud qđ corruptum z incineratum est. in suam
nouitatem non reducit nisi corruptione mediante sicut acetū
non sit vinum/ nisi aceto corrupto z in humorem vitis transēte
Unde cum natura humana in defectum necessitatis moriendi
deuenerit/ non ērit reditus ad immortalitatem nisi morte medi/
ante **A**d auctoritatem apli prima ad tessal. **Q**uarto **N**os qđ
vivimus qui relinquimur simul rapiemur cum christo in aera. z
Acti x^o dicit qđ christus constitutus est a deo iudx viuoꝝ z mor/
tuoꝝ. **R**esponderetur qđ distinctio illa non est referēda ad temp^o
iudicij/ nec ad totum temp^o preteritum. s; ad illud temp^o deter/
minatum quod immediate iudiciū pcedit. quando scilicet iudi/
cij signa incipiet apparere. **I**gnis ergo pflagrationis qui faciet
mūdi purgationem poterit statim corpora illoꝝ qui viui inueniē
in illo tempe vsq; ad cineres resolucere. sicut z alia mixta resoluet
in preiacētem materiam **E**t cū dicitur omnes ex cinerib^o resur/
gere/ dicuntur cineres omnes reliquie que remanent ex corpo/
re humano dissoluto. **Q**uia vero vt dicitur dan. xij. **Q**ui i pul/
uere terre dormiunt enigilabūt/ alij in vitam eternam. z alij in
obprobrium vt videant semp. **I**deo timorem dñi docebo vos
ait ps^a. videlicet. **D**ecline a malo z fac bonū

Tercium latus

Circa terciū latus sciendum
qđ christus apparebit in iride. scilicet ipse qui est index omnium
tunc apparebit in forma humanitatis gloriificate. cuꝝ signis pas/
sionis acerbē. cum quo venient cetus angelici. z scōꝝ plurimi.
Quo ad primum ipse erit iudex noster. **J**ob. quinto **P**at^r/
tem dedit ei z iudi^m facere qđ filius hominis est **P**ro cuius de/
claratione scōm beatum thomam sciendum est. qđ in iudicando

iudiciū aliquod diuinū requiritur. vñ aplius ad rōnos **T**u es q
iudicas alienū, seruū. **Q.** dicat. **S**i non habes dominū super
eum non vales iudicare. **C**ompetit ergo primo ch̄risto iudica
re rōne dñationis. qz dñūm super hoies habet. de quibus erit
pncipalit finale iudiciū. **I**pse autem ē domin⁹ noster. qz ipse
fecit nos ⁊ non ipsi nos **S**ecūdo cōpetit ei ratione redēptionis
qđ ei cōpetit scđm humanā naturā. **Vñ** **A**d rōnos xiiij. **I**n b̄
xps mortu⁹ est ⁊ resurrexit. vt viuoz ⁊ mortuoz dñetur **A**d p
miū autem vite eterne nobis creationis bonā non sufficiūt. nisi
redemptionis bñficiū adderet. ppter impedimētū qđ natu
re cecate supuenit ex pccō primi parentis. **I**n cuz iudiciū fina
le ad hoc ordinet⁹ vt aliqui admittant⁹ ad regnū/ aliqui excludā
tur a regno. pueniens est vt ipse ch̄ristus scđm humanā naturā.
cuius redemptionis beneficio ad regnū admittimur. illi iudicio
p̄suideat **E**t hoc est qđ dicitur **A**ct. x. **C**onstitutus est a dō iu
dex viuoz et mortuoz. **P**otest ⁊ tertia ratio induci eiusdem.
quia eius est iudicare cuius est condere legem **S**ed a ch̄risto in
humana natura data est iudiciaria potestas. v̄tute tamē diuini
tatis **N**ic nihilominus iudicabit potestas. ⁊ sniam pferet gloriifi
cationis ⁊ damnationis v̄tute sue diuinitatis. que cum vna sit e
ius ⁊ patris ⁊ spūs sancti operatio cōis eozum. **I**deo a tota tri
nitate fiet opus iudiciij **D**icit⁹ tamen pater dare iudiciū filio. qz
ipse origo seu principiū trinitatis. pducens alias psonas ⁊ n̄ p
ducta **E**t d̄r iudiciū dare soli filio. qz ipse sol⁹ cum incarnat⁹ fu
erit solus in humanitate nrā omnib⁹ oñdetur **D**ecet enim vt iu
dex ab omnib⁹ iudicandis videat⁹. sed a malis eius diuinitas n̄
videbitur. quia cū deus sit essentialit. ipsa bonitas sine gaudio
videri nō potest/ s̄z gaudiū oē excludetur a malis et damnatis.
ysa. vi. **T**ollatur ipis ne videant gloriā dei. **I**n videndo em̄
humanitatem ch̄risti glōsam (vt immediate dicet⁹) nullā tamē
consolationem habebūt mali. **I**n potestate enim est corpis glo
riofī demonstrare se. vel occultare vt nō videat⁹ quinymio ma
li patientur ex illa visione maximā penam. **S**icut enim glo
ria amici maxime delectat **I**ta per contrariū gloria inimici ma
gis contristat. mali autem ch̄ristum obiuunt in quantum puniē

tem. Ideo gloria eius in iudicio erit eis penosa. **Q**uo ad formam glorificatam sciendum quod christus secundum thomam dicitur mediator dei et hominum in quantum per hominibus satisfaciit. et interpellat a patre patrem. et ea que sunt patris hominibus communicat. **Q**uia ergo in primo aduentu venit ad hoc ut pro nobis satisfaceret a patre patrem ideo in forma infirmitatis nostre apparuit. **Q**uia vero in secundo aduentu ad hoc veniet ut iusticiam patris exequatur in homines. gloriam demonstrare debet. que inest ei ex comunione eius ad patrem. **E**t ideo in forma gloriosa apparebit. **E**t quod dicitur **J**ohā. xix. **V**idebunt in quez transfixerunt. ubi ergo. quia in ea carne venturus est in qua crucifixus est. **I**ntelligendum est quod in ea carne et natura apparebit. sed non in eadem qualitate scilicet infirma et ignominiosa sed speciosa. **C**um signis denique passionis acerbe dictum est. **C**risostomus enim dicit quod veniet christus in iudicio non solum vulnera et cicatrices. sed ipsam mortem acerbissimam ostendens. **S**ed secundum thomam non est intelligendum de illo ligno crucis. in quo fuit crucifixus. quia illud sicut iam omnia ligna et irremediabilia resolveretur in elementa. sed aliud signum reprensans instrumentum passionis. nec hoc apparebit ad iudicium tunc extrinsecus infirmitatis. sed preterite. ut per hoc iustior appareat eorum condemnationis qui tantam misericordiam neglexerunt. et eorum precipue qui christum persecuti sunt iniuste. **C**icatrices autem que in eius corpore apparebunt non pertinebunt ad aliquam infirmitatem. sed erunt iudicia maxime virtutis qua christus per passionis infirmitatem de hostibus triumphavit. **E**xprobratissimam autem mortem ostendet. non sensibili et oculis ingerens. ac si tunc ea pateret. sed ex his que apparebunt iudicis preterite passionis. homines in recogitatione preterite ei mortis adducet. unde dicitur quod ex ipsis cicatricibus nulla deformitas apparebit sed radij lucidiores sole exhibentur. **C**um eo preterea ad iudicium venient omnes angeli. et sancti. **S**icut enim iudex terribiliter apparebit ut dicitur in impijs. **I**ra et sancti angeli tanquam parati ad sententie severitatem et executionem in puerfos. **S**i terribilis est copiosus hominum exercitus armatorum: quod terribilis ergo est ille angelorum: quorum unus posset innumerabilia hominum milia simul prosternere. ut unus angelus in castris assyriorum centum

octoginta quinq; milia hominū in momento percussit. **P**reterea sacra scriptura nos instruit quantum terreat homine apparitio angeli. p̄sertim dum vult in forma apparere terribili. dan. x. Cum daniel sanctum angelum vidisset. inquit. **D**ñe in visio ne tua/dissolute sunt cōpages mee. ⁊ nihil i me remansit viriūz. **I**nsuper custodes sepulchri christi p̄re timore angeli quem viderunt exterriti sunt. ⁊ facti sunt velut mortui. **Q**ualuer igitur cetus angelicus tāt^o innumera bilis p̄terrebit impios. ⁊ indig nabuntur pueris hominibus. qui ipsoz instinctib⁹ acquiescere noluerunt. ⁊ eozum obsequijs ⁊ beneficijs fuerunt ingrati. **C**ū assessoribus sanctis suis apparebit qui relinquerunt omnia. es secuti sunt eum. **I**udicare autem dī septemplexiter. **P**riō auctoritative. ⁊ sic est p̄prie totius trinitatis tanq̄ diuinū vniuersa le habentis. **S**ecūdo delegatiue. i. ab alio accipere auctoritatem iudicandi. ⁊ sic conuenit x̄po homini. vt dēum ē. **T**ercio compatiue. in quātum ex comparatione eoz⁹ alij iudicandi oñdunt. **S**icut miniute iudicabūt generationem iudeoz. vt mat. xij. **S**ic autem iudicare conuenit bonis ⁊ mal⁹ in iudicio. **N**am miniute. ⁊ si tunc predicāte iona conuersa est. postea tamen reuēdit et peiora egit. scđm btūm **I**hero^m de pe. dis. 3. ⁊ a babilq nijs exterminat. **S**ic ergo iudicabūt iudeos. quia ex illo opere sue puerfionis ad si mplex verbum iōne oñdent q̄ iuste iudicādi sunt iudei. quia christum dñm p̄phetarum tot p̄dicantem et signa facientem audire spreuerūt. **Q**uarto dī quis iudicare interpretatiue. sciz indicanti consentiens. ⁊ eius sentētiā iustam approbās. ⁊ hoc est cōe omniūz electoz sic iudicare approbatiue. p̄s⁹ **G**ladij ancipites in manib⁹ eozum. ad faciendā vñ deā n̄ i nationib⁹: increpa. in popul⁹. vt faciant in eis iudiciū p̄ scriptum. glā bec est omnib⁹ sanctis eius. iudicare scz p̄ modūz approbationis. **Q**uinto dicī quis iudicare declaratiue. si cut liber legis vel plebiscitoz. in quo casus declaraf qualiter autem quomō iudicandus sit. **I**obann⁹. xij. ait christus iudeis. **Q**uis spernit me ⁊ non accipit vba mea. ego non iudico euz sed sermo meus quē locutus sum iudicabit eum in nouissimo die. **S**exto testificatiue. quia in ore duoz vel trium testium stat

omne testimonium. vt ex dictis eoz reus absoluit vel cōdenat
Ideo conscientia vniuscuiusqz iudicabit eum. **V**n̄ beatus **Au-**
gustinus. **Q**n̄ deus iudex erit. testis alius non erit. nisi conscientia
 tua inter deum iudicem et cām tuam. **N**oli timere nisi cōsciām
 tuam. **Q**uinto assessorie **A**ssessor in pposito quasi sniam iā p-
 latam in alios manifestat. **E**oz igit iudicare est sniam alterius
 auctoritate latam in eoz noticiā quasi latā pñūciare. et hoc mō
 pfecti viri iudicabūt assessorie. quia alios ducent in cognitionez
 diuine iusticie. vt sciāt quid eis p meritis debeāt. vt ipā reuelat
 iusticie iudiciū dicat et n̄ dat omnib⁹. sed qui pp̄t ch̄istū reli-
 querūt omnia et secuti sūt eum. quia humilitati cor r̄ndet exalta-
 tio p merito. **P**auptas autem hoiēm despectissimū facit in mū-
 do. vnde excellētia iudicarie potestatis paupibus pmittitur i
 p̄mū. **N**on omnib⁹ paupibus sed illis quos notat sanct⁹ tho-
 mas in iij. di. xlv. **¶** Quartum latus

In quarto latere de testibus habetur. **E**x quo enim hoc iu-
 diciū dicitur erit ordinatissimū et scōm ordinē iuris iudicis. n̄
 est sine accusatore dānare **I**deo triplex adducetur accusator i-
 fernalis inimicus. homo scūs. et vniuersal mūd⁹. **D**e primo ait
Augustinus ad **Julianū** comitem **P**resto tūc erit dyabol⁹ reci-
 tans vba p̄fessionis n̄r. obijciens nobis quēcūqz fecerim⁹ in q̄-
 loco qua hora peccauim⁹. et quid boni tūc facere potuim⁹. dictu-
 rus est enim nequissimus ille aduersarius **E**quissime iudex iu-
 dica hunc esse meū ob culpam/qui tuus noluit esse p grām. **T**u-
 us est p naturam. me⁹ est ob miseriam **T**uus est ob plasmatioēz
 meus ob suasionem tibi inobediens. mibi obediens. **A**te acce-
 pit immōrlitatis stolā a me accepit hāc pannosā qua indutus
 est tunicā. **T**uā amisit cū mea hic venit **D**e scōdo accusatore d̄
 scis scz hōibus a quoz p̄sortio declinauerūt. vel quos in p̄nti p-
 tumelijs et iniurijs affecerūt vel quoz festa fregerūt vel quoz
 loca pphanauerūt. d̄. **Sap. v.** **G**rabūt iusti in magna pstantia
 scz ad accusandū aduersus eos qui se angustiauerūt. et qui abs-
 tulerūt labores eorum. **V**identes autem scilicet reprobi turba-
 buntur timore horribili. **A**d hoc facit quod narrat **G**regorius

turonei. viz q̄ duo neq̄ presbiteri cum cōspirassent contra sanctum sydoneum aluernorum ep̄m **A**lter eorū viscera p̄ egestiōes emisit. **E**t visus est a summo iudice accusatus a sancto sydonio damnari. vinci ⁊ in ymis carceris in angustiis detruēdi. **A**li cū mortuo sydonio ambiciose ⁊ violenter occupasset ep̄atum/cum inuitallet ciues ad conuiuiū. p̄ pincernā citatus a summo iudice cadente de manu eius calice subito expirauit. ¶ **D**e 3° accusatore scz mūdo d̄: **Sap. v^o** Armabit creaturam scilz ad accusandum/ad vltionem inimicorū. **B**eatus gregorius. **S**i queris q̄ te accusabit/ dico/ tot^u mundus: **O**ffenso enim creatore/offēdit totus mūdus. **Criso⁹**. **I**n illa die nihil est qđ m̄debim⁹/vbi celum ⁊ terra/aqua/luna/sol/dies ⁊ noctes: ⁊ tot^u mūdus stabunt contra nos. s. ad accusandū. **D**icere posset terra si loqueret^r **E**go hos iniquos sustinui vt p̄ me ābularent/ego eis dedi herbas flores/fructus/arbores/aniālia/metalla/lapides/vt cōi creatori seruirent ⁊ laudarent eum. sed meis donis abusi sunt: ideo iuste a me absorbeant^r. **E**t aqua. ego eis p̄bui refrigerium contra estus/lotionem/cōtra maculas/materiam sacramētorū cōtra peccā. pisces in cibū/quia illis abusi sunt/in me submergātur. **A**er. **E**go dedi eis spiramentum vite/pluuias/auiz multitudinem. ⁊ ideo merito sine vlla misericordia in me suspendant^r ⁊ suffocentur **I**gnis. **S**ine calore meo viuere non potuerunt. sed ingrati de vsu meo a me sine consumptione semp̄ exurant^r **S**imilit^r sol luna/stelle/celi celoz: quia lumine nostro non sunt vsi ad querēdum lumen eternū/ergo eo priuati: priuatis tenebris occupent^r **E**t quia iuxta **Mat. xviij. testimoⁿ**. **I**n ore duoz vel triū stat omne vbum. **I**deo in hoc iudicio non deerūt testes. ¶ **Q**uim⁹ igitur testis erit ipse iudex. **I**bere. **xxix.** **E**go vero iudex ⁊ testis dicit domin⁹ irrefragabil^r/qui non solū ver⁹ sed ipsa veritas/non ex relatu/sz visu testificabit qz omnia sūt nuda ⁊ aperta oculis eius. **A**d hebreos 3°. **N**on enim repugnat hoc vt in iudicio humano est/quo iudex ⁊ testis recusat/qz hic qui veritas est vt testis manifestabit occulta hōim. ⁊ vt iudex sententiabit ⁊ sentētiando exprobabit peccōres. vt ait **Crisosto⁹**: in hec vba. **E**go p̄pter vos homo factus sum/delusos/alligatus/cesus/crucifix⁹

ubi est tantarum iniuriarū meaz fructus? **E**cce prechū sanguinis mei quem dedi in redemptionem aīaz vestraz / vbi est seruitus vestra quam mihi pro precio sanguinis mei dedistis? **E**go super gloriam meam vos habui. cū essem deus apparens hō et viliozem me omnib⁹ rebus vestris fecistis. **N**ā oēm rem vilissimam dilexistis ampli⁹ q̄ iusticiam meam aut fidē. **H**ec **C**risostomus. **T**estis secūdo est cōsciā nostra / vbi notandum scdm̄ thōm in iiii. dis. xliij. q. vi. **O**portz eī q̄ in oīi iudicio testis et accusator habeat eoz noticiā que in iudicio vsant. **I**n illo aut cōi iudicio omnia opa hōim in iudiciū veniēt. **I**ō oportz q̄ oīm suoz opm quibz tūc noticiā hēat. vñ p̄sciē singuloz erūt quasi quidā libri. d. quib⁹ in **A**pocal. d. 2. **A**p̄ti sunt libri / et ali⁹ liber ap̄t⁹ est / q̄ ē liber vite / et iudicati sūt mortui ex his q̄ scripta erāt in libris. scōz opa illoz. **P**er libros p̄mos intelligūt p̄scientie singuloz. et p̄liūz librum intelligit sn̄ia iudicis / in ei⁹ p̄videntia descripta. **T**ertius testis erit āgel⁹ bon⁹ et p̄cipue vnicuiqz ad custodiā deputatus. **Q**ualr suas instigationes bonas auscultare noluit / s; p̄se ipsum dei mādāta postposuit. **Q**uō āt merita oīm aut demerita p̄p̄ia et alioz a quolibet vno intuitu videant? **R**ndet q̄ singula considerabūtur. non tamē in instāti / s; tpe brevissimo / diuina v̄tute ad hoc adiuuante. **E**t hoc est qd̄ b̄tus **A**ug⁹ dicit xx. d. ciui. dei. **M**ira celeritate omnia t̄minabūt. nec hoc videat im possibile. qz in quolibet puo tpe sunt infinita instātia in potētia. **E**t sic qd̄ ait ap̄ls i. choz xv. **O**mnes quidē resurgem⁹. sed non omnes immutabimur. in momēto / in ictu oculi / in nouissā tuba. **T**uba ista vt d̄cūm est supra ē v̄tus diuina ad resuscitandū. **I**n momēto dicit. j. tempe brevissio et quasi ip̄ceptibili. nō āt omēs imutabimur. j. de statu miserie ad statum gl̄ie. qz n̄ mali / s; boni tantū. **Q**uis ergo discussio illa final iudicij magi credat esse mētal scdm̄ b̄tū **A**ug⁹. q̄ vocal. sciz vt rep̄itatis vni⁹ cuiusqz p̄sciē meritis et demeritis. **Q**uisibz ex se videat q̄ iuste iudicādo ad p̄m̄iuz vel penam veniat. tamen in predicatione ad populos q̄ cōter sunt rudes nec intelligere valēt interiora et sp̄ualia. nisi p̄ exteriora et corpalia per que magi etiam mouent. **I**deo magis p̄gruit p̄dicare discussionē esse vocalem (et cū predicto ordine)

q̄ mentale solum **E**t p̄cipue etiam q̄ non repit̄ exp̄sse orrariū
 sc̄z quin posset ibi esse aliqua discussio vel increpatio. vel dulcis
 ad sc̄os xpi inuitatio. **H**is premissis iudex p̄ferēdo sn̄ia; tr̄ibil
 z seuer⁹ apparebit reis dices. discedite a me maledicti in ignem
 eternū qui par⁹ est dyabolo z angelis ei⁹. **M**at. xxv. **D**iscedite
 a me inq̄ qui sum fons vite. veritas prima/sapientia summa/bo
 nitas immēsa. gaudiū p̄fectissimū/pax infinita. gl̄a eterna. ysaie
 vltimo. **T**ollatur impius ne videat gloriam dei. **M**aledicti. q̄a
 maledicti qui declināt a mādatis tuis. vt ps̄ ayt. **I**n ignem et
 num quia ignis cupiditatis exarsit cor vestrum. vt omnia terre
 na plus diligeretis. **Q**ui paratus est dyabolo sub quo principe
 militastis. z quia multimodis vicijs vos immeristis. ad que in
 citabāt diuersi angeli satbane. **I**deo z nūc eoz societatem ha
 beatis. qui paratus est idcirco dyabolo z angelis eius. **Q**ū an
 guste erunt tunc vie reprobis: ayt beatus grego⁹ in moralibus.
Superius erit iudex iratus. inferius horrendus inferni cahos.
Adextris pccā accusantia **A**d sinistris infinita demonia ad sup
 plicia trahentia. **I**ntus cōscientia vrens. exteri⁹ totus mūdus
 ardens. **M**iser peccator sic deprēsus quo fugiet? **L**atere enim
 erit impossibile. apparere intolerabile. **P**reterea aduertendū
 q̄ dulcis z suavis erit electis suis illis p̄ferendo sn̄iam. q̄ppe ve
 nite dicit benedicti patris mei/possidete pat̄ū vobis regnū a cō
 stitutione mūdi **V**enite nūc qui laborastis z onerati fuistis. z e
 go reficiam vos vt **M**at. xi. p̄fco pane fructuionis diuinoy. ci
 bo angeloy. venite benedci elemosinay largitores **E**surui eni
 z dedisti mihi māducare &c. **V**enite bñdci p̄ris mei/fideles cre
 dentes que nō vidistis. expectastis in spe qd non habuistis. nūc
 autem in re possidete pat̄ū vobis regnū. non p̄pter opa princi
 palit̄ vestra. q̄ n̄ sunt p̄digne passionēs h⁹ t̄pis ad futurā gl̄ay q̄
 reuelabit̄ in vobis. vt ead rōs viii **S**z illud vobis pau gr̄ay cō
 ferēdo z liberalitatē meā exhibēdo. qd pau vobis añ mūdi cō
 stitutionē **A**s̄pa igit̄ vox ite/vox est bñdca venite **T**imēdū igit̄
 valde diuinū iudiciū: **N**o hebreos x. **T**erribil⁹ est exp̄catio
 iudicij. glō. p̄pter sn̄ie ir̄tractabilitatem/z pene acerbitem.
Et ideo vt dies iudicij timeat̄ in sacra scriptura: comparatur

Vicesima sexta

arcu teste **G**regorio xix. moralium. c. xcviij. exponente illud ps. **D**edisti metuentibus te significationem ut fugiant a facie arcus parcu inquit extremi iudicii dies designat. In arcu enim quanto longius trahit corda tanto de eo districtior exit sagitta. Sic nimirum extremi iudicii dies quanto longe differtur ut veniat. tanto cum venerit de illo districtior sententia preceperit. **I**nducitur autem nunc diuersis cladibus percutimur. ut his correcti paratiores tunc inueniri valeamus. **I**n illic scilicet in psalmo pallegato est missum est. **O**mnino isti populo tuo dura. flagella videlicet seculi. que securum gravius iudicii diem precurrunt. **P**otasti nos vino concupiscentie ut terrena gaudia in lacrimis viderent. **D**edisti metuentibus te signationem ut fugiant a facie arcus. ac si diceret hoc tempus misericordie est. illud tempus iudicii erit. **P**er ista ergo temporis flagella significas quomodo tu percussurus es. quoniam non percens iudicas quis sic districte modo percussis quoniam percis. **T**alis igitur districti iudicii dies cum mortem communicet. o homo dispone domui tue quoniam mories tu et non vines

Secunda pars principalis huius operis

Vicesima sexta Cella

Cris huius artis bene moriendi successive premissis/etate apta addiscendi/divisione/diffinitione/cansalitate/morientium qualitate. mortis conditione/anime dura separatione. post separationem/collocationem/egressum/visitationem et homini cum aliquibus circumstantiis. **S**uper est in hac secunda huius operis parte de modo bene moriendi declarare. **Q**uapropter discipulus in xxvi. cellam introductus. **I**n eius primo latere vidit hominem mundum depictum pedibus concubare. **I**n secundo hominem in summitate cuiusdam castri magna sollicitudine vigilare. **I**n tercio vidit historiam decem virginum. quinqz scilicet prudentium et quinqz fatuarum depictas. **I**n quarto vidit hominem capite defuncti per speculum videntem. **E**x hac pictura habes discipule fere instructor qualiter quis hanc picturam attente